

Hoog ziekteverzuim bij lagerugklachten

Wee je gebeente

Drie van de vier volwassen Nederlanders hadden in 1998 wel eens last van pijn in de schouder, de rug of andere klachten. Meestal waren deze klachten permanent of kwamen deze steeds weer terug. Ongeveer dertig procent van de Nederlanders met klachten ondervond hiervan hinder bij de normale dagelijkse bezigheden.

In 1998 hebben het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een onderzoek verricht naar de problematiek van Klachten en Aandoeningen van het Bewegingsapparaat. Dit is de eerste landelijke studie in Nederland waarin aandacht besteed is aan het vóórkomen van klachten van het bewegingsapparaat naar de verschillende anatomische locaties en de gevolgen van deze klachten voor de gezondheid, het gebruik van zorgvoorzieningen en werk.

De studie verschijnt op een goed moment. Onlangs zijn de jaren 2000–2010 uitgeroepen tot *The Bone and Joint Decade*, een initiatief dat wordt ondersteund door de Wereldgezondheidsorganisatie en de Verenigde Naties.

Verkeerde beweging

Klachten en aandoeningen van het bewegingsapparaat verwijzen naar een breed scala van gezondheidsproblemen die betrekking hebben op spieren, botten, gewrichten en de rug. Ze variëren van kortdurende pijnklachten tot ernstige ziekten als chronische gewrichtsontsteking. De oorzaken van de pijnklach-

ten kunnen gezocht worden in ziekte, overbelasting, slijtage, een ongeval, sportblessure, werkomstandigheden, of een verkeerde beweging. De klachten kunnen leiden tot ziekteverzuim en zelfs arbeidsongeschiktheid.

De behandeling van klachten en aandoeningen van het bewegingsapparaat vergt zes procent van de kosten van gezondheidszorgvoorzieningen in Nederland (de totale kosten bedragen ruim 60 miljard).

Pijnklachtentoptien

Bijna driekwart van de Nederlanders van 25 jaar of ouder had in 1998 een klacht van het bewegingsapparaat. Bij meer dan 50 procent van de oudere bevolking was die klacht nog steeds aanwezig op het moment van onderzoek.

Bijna 27 procent van de Nederlanders meldde pijn onderin de rug, een op de vijf rapporteerde klachten van de schouders en de nek. De pijnklachtentoptien wordt verder gecompleteerd door pijn in de knie (vijftien procent), de pols of de hand (dertien procent), de heup of pijn bovenin de rug (negen procent), de elleboog (acht procent), de voet (zeven procent) en de enkel (vijf procent).

In vijf tot veertien procent van de gevallen was de klacht eenmalig. In de overige gevallen was de pijn voortdurend aanwezig of kwam deze steeds weer terug.

Geen risicogroepen

Vrouwen rapporteren ongeveer anderhalfmaal vaker klachten dan mannen. Uitzondering zijn de klachten van de knie en de lage rug, waar mannen net zo vaak last van hebben als vrouwen. Ouderen hebben niet per definitie meer klachten dan jongeren, wel hebben zij andere klachten. Vergeleken met Nederlanders van 25 tot 44 jaar komen onder 65-plussers minder vaak lagerugklachten maar vaker pijnklachten van heup of knie voor. Op basis van algemene sociaal-demografische variabelen zijn er geen risicogroepen voor klachten van het bewegingsapparaat in de Nederlandse bevolking aan te wijzen.

Ziekteverzuim

Ongeveer dertig procent van de Nederlanders met klachten had vanwege deze klacht hinder bij het verrichten van de normale dagelijkse bezigheden. Tussen 32 procent en 41 procent van de gevallen heeft, afhankelijk van de klacht, het jaar voorafgaande aan het onderzoek de huisarts geraadpleegd. Voor het raadplegen van een medisch specialist en de fysiotherapeut liggen deze cijfers tussen 20 en 30 procent en tussen 18 en 27 procent. Het ziekteverzuim is vooral hoog bij lagerugklachten: één op de vijf Nederlanders met lagerugklachten heeft daarvoor van het werk moeten verzuimen.

Susan Picavet (RIVM) en Vincent van Gils

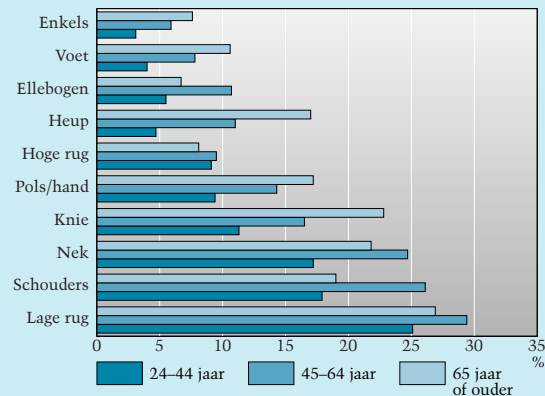
Dit artikel is een samenvatting van het rapport H.S.J. Picavet, H.W.V. van Gils en J.S.A.G. Schouten, *Klachten van het bewegingsapparaat in de Nederlandse bevolking. Prevalenties, consequenties en risicogroepen*. RIVM/CBS (Bilthoven 2000).

Pijnklachten van het bewegingsapparaat

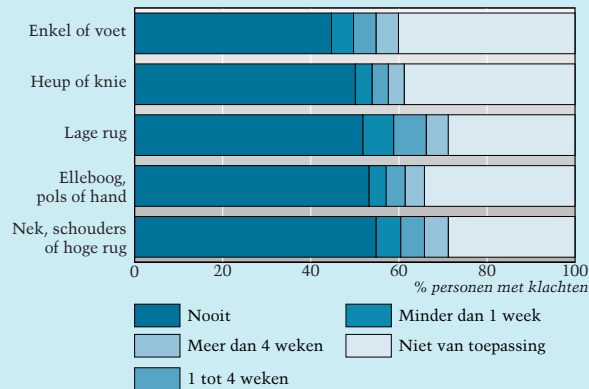
De KAB-studie is een postenquêteonderzoek bij een aselechte steekproef uit de Nederlandse bevolking. Aan 3 665 Nederlanders van 25 jaar of ouder is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden klachten hadden van het bewegingsapparaat. Naast het vóórkomen van pijnklachten is ook gevraagd naar de duur van de klacht en de ernst ervan, het beloop van de klacht en de gevolgen van de klacht voor de gezondheid. Er wordt van chronische klachten gesproken als de klachten langer dan drie maanden aanwezig zijn. Verder is gevraagd of de klacht heeft geleid tot ziekteverzuim of tot inschakeling van een arts of fysiotherapeut.

Pijnklachten naar plaats van de klacht

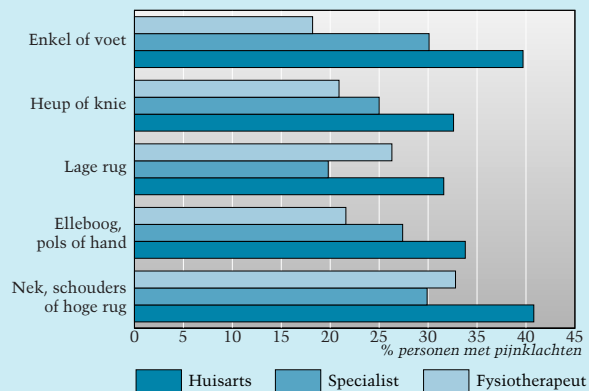
naar leeftijd

werkverzuim

bezoek aan huisarts, fysiotherapeut, specialist

naar leeftijd en aantal chronische klachten

